

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi metsästyslain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että metsästyslaissa tarkoitettua metsästäjäorganisaatiota tehostetaan vähentämällä Metsästäjien keskusjärjestön ja riistanhoitopiirien hallitusten jäsenten lukumäärää.

Riistanhoitoyhdistyksen johtokunta ehdotetaan muutettavaksi riistanhoitoyhdistyksen hallitukseksi.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Lainsäädäntö ja käytäntö

Metsästyslaki (615/1993) sisältää muun ohessa säännökset riistaeläinten ja rauhoittamattomien eläinten pyynnistä ja eräiden riistaeläinten pyynnissä tarvittavista pyyntiluvista, riistanhoidosta, metsästys- ja riistanhoitoasioita hoitavista valtion viranomaisista sekä säännökset metsästäjien omatoimisuuteen perustuvista metsästäjäjärjestöistä.

Metsästyksen ja riistanhoidon organisaatio

Metsästys- ja riistanhoitotoimen ylin johto kuuluu maa- ja metsätalousministeriölle. Riistatalouden alaan kuuluvia tutkimus- ja tilastotehtäviä hoitaa puolestaan Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos sen mukaan, kuin riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksesta annetussa laissa (1131/1987) ja asetuksessa (1070/1993) säädetään.

Metsästäjien omatoimisuuteen perustuvia metsästysalan järjestöjä, joilla on metsästyslaissa ja metsästysasetuksessa (666/1993) säädettyjä tehtäviä, ovat Metsästäjien keskusjärjestö, riistanhoitopiirit ja riistanhoitoyhdistykset. Keskusjärjestön ja riistanhoitopiirin hallituksen jäsenet, riistanhoitoyhdistyksen johtokunnan jäsenet sekä niiden toimihenkilöt rinnastetaan metsästyslain mukaisien teh-

tävien suorittamisessa virkamiehiin siten kuin metsästyslain 70 §:n 4 momentissa säädetään.

Metsästäjien keskusjärjestöä, riistanhoitopiirejä ja riistanhoitoyhdistyksiä varten on laadittu ohjesäännöt, joihin on otettu lakia tarkemmat määräykset muun muassa järjestön toimielimistä ja niiden tehtävien hoitamisesta, varojen hoidosta ja toiminnan muusta järjestämisestä.

Metsästäjien keskusjärjestö

Metsästäjien keskusjärjestön tehtävistä säädetään metsästyslain 57 §:ssä. Pykälän mukaan Metsästäjien keskusjärjestön tehtäviin kuuluvat metsästyksen ja riistanhoidon kehittäminen, riistanhoidon kokeilutoiminta, koulutuksen ja neuvonnan edistäminen, riistanhoitopiirien toiminnan ohjaus ja valvonta sekä muiden metsästyslaissa sille säädettyjen tehtävien suorittaminen. Metsästäjien keskusjärjestö on myös velvollinen suorittamaan maa- ja metsätalousministeriön sille määraamat tehtävät. Metsästäjien keskusjärjestö toimii maa- ja metsätalousministeriön tulosohjauksessa.

Metsästäjien keskusjärjestön päätäntävaltaa käyttää vuosittain pidettävä edustajakokous, johon riistanhoitopiirit (15 piiriä) voivat lähettää enintään kolme edustajaa kukin.

Metsästäjien keskusjärjestön päätösten täy-

täntöönpanosta ja järjestön edustamisesta viranomaisissa sekä tuomioistuimessa huolehtii edustajakokouksen valitsema hallitus, johon kuuluu yksi jäsen kustakin riistanhoitopiiristä sekä enintään kolme muuta jäsentä, joista kaksi edustaa valtakunnallisesti merkittäviä metsästysjärjestöjä ja yksi metsästyksen ja riistanhoidon kannalta merkittävää alaa. Kullekin hallituksen jäsenelle valitaan lisäksi henkilökohtainen varajäsen. Maa- ja metsätalousministeriö, ympäristöministeriö, Metsähallitus sekä Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos määräävät lisäksi hallitukseen kukin yhden jäsenen ja tämän henkilökohtaisen varamiehen. Nykyisin Metsästäjien keskusjärjestön hallituksessa on 22 jäsentä ja Metsästäjien keskusjärjestölle kuuluvien muiden käytännön asioiden hoitaminen kuuluu keskusjärjestön toiminnanjohtajalle, jonka ottaa ja erottaa keskusjärjestön hallitus.

Metsästäjien keskusjärjestön toiminta rahoitetaan valtaosin metsästäjiltä kerätyillä maksuilla valtion talousarvion kautta ja pienemmältä osalta järjestön omilla tuloilla. Järjestön vuosibudjetin loppusumma on nykyisin noin 3 miljoonaa euroa.

Riistanhoitopiirit

Riistanhoitopiirien tehtävistä säädetään metsästyslain 60 §:ssä. Riistanhoitopiirien tehtävänä on antaa metsästystä ja riistanhoitoa koskevaa koulutusta ja neuvontaa, edistää ja avustaa riistanhoitoa, ohjata ja valvoa riistanhoitoyhdistysten toimintaa sekä suorittaa muut niille säädetyt tai maa- ja metsätalousministeriön taikka Metsästäjien keskusjärjestön määräämät tehtävät. Riistanhoitopiirit toimivat maa- ja metsätalousministeriön tulosohjauksessa ja Metsästäjien keskusjärjestön valvonnan ja ohjauksen alaisina. Riistanhoitopiirien toiminnan kustannukset maksetaan käytännöllisesti katsoen kokonaan riistanhoitomaksuvaroista.

Riistanhoitopiirin korkein päättävä elin on kokous, johon kukin sen alueella toimiva riistanhoitoyhdistys saa lähettää yhden edustajan.

Riistanhoitopiirin päätösten täytäntöönpano sekä piirin asioiden käytännön hoitaminen kuuluvat riistanhoitopiirin hallitukselle. Hal-

litus käyttää myös piirin puhevaltaa tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa sekä edustaa muutoinkin piiriä.

Riistanhoitopiirin hallitukseen kuuluu kymmenen jäsentä, joista yhdeksän valitaan riistanhoitopiirin kokouksessa ja yhden määrää maa- ja metsätalousministeriö. Hallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valitsee piirin kokous.

Riistanhoitopiirillä on riistapäällikkö, jonka ottaa ja erottaa hallitus.

Riistanhoitoyhdistykset

Riistanhoitoyhdistysten tehtävänä on metsästyslain 63 §:n mukaan suorittaa metsästystä ja riistanhoitoa koskevaa koulutusta ja neuvontaa, edistää riistanhoitoa ja suorittaa metsästyksen valvontaa sekä suorittaa muut niille säädetyt tai maa- ja metsätalousministeriön tai riistanhoitopiirin määräämät tehtävät. Riistanhoitoyhdistys on riistanhoitopiirin valvonnan ja ohjauksen alainen. Riistanhoitoyhdistysten toimintaan myönnetään varoja riistanhoitomaksuvaroista, mutta talkootyön merkitys on myös suuri. Riistanhoitoyhdistyksen toimialueena on yleensä yhden kunnan alue.

Riistanhoitoyhdistyksen jäseniä ovat pääsääntöisesti asianomaisen kunnan alueella asuvat riistanhoitomaksun maksaneet henkilöt. Henkilö voi kuitenkin ilmoittautua sellaisen riistanhoitoyhdistyksen jäseneksi, jonka alueella hän harjoittaa metsästystä. Jäsenenä voi olla vain yhdessä riistanhoitoyhdistyksessä. Riistanhoitoyhdistyksen päätökset tehdään yhdistyksen kokouksessa, jossa kullakin jäsenellä on yksi ääni.

Riistanhoitoyhdistyksellä on yhdistyksen kokouksen valitsema johtokunta, jonka tehtävänä on yhdistyksen kokouksen päätösten täytäntöönpano sekä yhdistyksen käytännön asioiden muu hoitaminen. Johtokunta käyttää myös yhdistyksen puhevaltaa tuomioistuimissa ja muissa viranomaisissa sekä edustaa muutoinkin yhdistystä.

Johtokuntaan kuuluu enintään seitsemän jäsentä. Metsähallituksella on oikeus määrätä hallitukseen lisäksi yksi jäsen, jos yhdistys toimii metsästyslain 8 §:ssä tarkoitetuilla niin sanotun vapaan metsästyksen alueella Lapin läänissä ja eräissä Oulun läänin kunnissa.

Johtokunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valitsee riistanhoitoyhdistyksen kokous.

1.2. Nykytilan arviointi

Metsästäjien keskusjärjestö perustettiin vuonna 1962 annetulla metsästyslailla (290/1962). Keskusjärjestön ja riistanhoitopiirien suhdetta selvennettiin vuonna 1988 metsästyslain muuttamisesta annetulla lailla (144/1988) siten, että riistanhoitopiirit eivät enää olleet osa keskusjärjestöä. Muutoin keskusjärjestön organisaatio on pysynyt jokseenkin muuttumattomana.

Vuodesta 1962 yhteiskunta on kuitenkin monella tavoin muuttunut. Hallintoon, johon keskusjärjestönkin on katsottava kuuluvan, kohdistuvat tehokkuus- ja tuloksellisuusvaatimukset ovat kasvaneet. Yhteiskunnan yleinen kehitys on myös muuttanut painopistealueita riistataloudessa. Siinä riistaeläinten muodostaman luonnonvaran hallinnointi keskeisen käytön periaatteella on muodostunut selvästi tärkeämmäksi kuin metsästäjien neuvonta erilaisissa metsästysmenetelmissä. Kansainvälinen kehitys on johtanut siihen, että metsästyksen sääntelyä koskevia Suomeakin sitovia päätöksiä tehdään yhä enemmän erilaisilla kansainvälisillä foorumeilla. Suomalaisten näkemysten esittäminen tällöin on välttämätöntä, koska muutoin ratkaisun tekijöinä ovat sellaiset osapuolet, joilla vapaan luonnon osa valtion pinta-alasta on merkittävän vähäinen ja joilla eläinlajisto on aivan toisenlainen kuin Suomessa.

Metsästäjien keskusjärjestön hallitus on nykyisin varsin suuri. Yhtenä lähtökohtana hallituksen kokoa määriteltäessä on aikoinaan epäilemättä ollut se, että suuressa hallituksessa kaikki osapuolet ja erityisesti riistanhoitopiirit sitoutuvat hallituksen päätöksiin.

Riistanhoitopiirit on kuitenkin myöhemmin irrotettu itsenäisiksi yksiköiksi. Ne ovat nykyisin maa- ja metsätalousministeriön tulosohjauksessa, joten Metsästäjien keskusjärjestön ohjaus piireihin päin on merkittävästi vähentynyt. Myös Metsästäjien keskusjärjestö on maa- ja metsätalousministeriön tulosohjauksessa, joten metsästyspoliittisia linjanvetoja ei tehdä keskusjärjestön hallituksessa.

Metsästäjien keskusjärjestön hallituksella ei näin ollen ole juuri lainkaan tehtäviä riistanhoitopiirien ohjauksessa eikä metsästyspolitiikan luomisessa.

Metsästäjien keskusjärjestön hallitus on myös niin suuri, että sen kokoontuminen tulee kalliiksi. Tämän vuoksi kokouksia pidetään erittäin harvoin. Tästä on puolestaan aiheutunut useita ongelmia lähinnä siksi, että ajankohtaisten asioiden nopea käsittely ei ole ollut mahdollista. Tämän puutteen poistamiseksi hallitus on muodostanut työvaliokunnan. Työvaliokunnalla ei ole kuitenkaan valtaa tehdä päätöksiä, joten viime kädessä työvaliokunnan ratkaisut on käsiteltävä hallituksessa.

Hallituksen kokousten harvalukuisuuden vuoksi hallitus ei ole voinut johtaa keskusjärjestön toimiston työtä tyydyttävällä tavalla. Hallituksen suuren koon johdosta asioiden tehokas käsittely on myös kärsinyt. Hallitus ei nykymuodossaan vastaa niitä vaatimuksia, jotka lähinnä operatiivista toimintaa hoitavan organisaation hallitukselta vaaditaan.

Riistanhoitopiirien lupahallintoon liittyvät lakisäätöiset tehtävät lisääntyivät viime vuosikymmenellä selvästi, kun lähes kaikkien pyyntilupien myöntäminen siirrettiin niille. Riistanhoitopiirien lupahallintoon liittyvät tehtävät ja erilaisten käytännön selvitysten tekeminen lisääntyivät määrällisesti myös sen vuoksi, että Euroopan unionin säännökset edellyttävät raporteja riistaeläinkannasta ja siinä tapahtuneista muutoksista. Riistanhoitopiirien tehtävät ovat siten käytännön toimia, joita ohjataan tulosohjausjärjestelmän mukaisesti. Kun riistanhoitopiirien tehtävät ovat niiden toimintaympäristössä tapahtuneiden muutosten vuoksi siirtyneet enimmäkseen lupahallintoon, valvontaan sekä koulutukseen ja kun riistanhoitopiirien toimintaa ohjataan valtion puolelta tulosohjausmenettelyin, ei niiden hallitukseen enää välttämättä tarvita valtion edustajaa.

Riistanhoitopiirien hallituksessa on nykyisin kymmenen jäsentä. Piirien toimintaympäristössä ja tehtävissä tapahtuneet muutokset huomioon ottaen hallitusta on pidettävä tarpeettoman suurena eikä se sellaisenaan vastaa piirien käytännön tarpeita. Piirit poikkeavat myös toisistaan pinta-alansa ja piirin alueen metsästäjämäärien osalta. Hallitus on kuitenkin

kin ollut jokaisessa piirissä yhtä suuri. Joustavuuden lisäämiseksi piirillä tulisi olla mahdollisuus tietyissä rajoissa päättää hallituksen jäsenten määrästä.

Riistanhoitoyhdistysten lakisääteisiä tehtäviä on 1990-luvulla jonkin verran vähennetty. Yhdistykset eivät enää vastaa metsästyskorttien kirjoittamisesta, hirvenvasojen leukaluiden tarkistamisesta tai metsästyksen rajoittamisesta. Poistuneiden tehtävien tilalle on kuitenkin tullut uusina tehtävinä poliisi-piirien kanssa tehtyjen sopimusten perusteella kolariin joutuneiden hirvien käsittely, petovahinko- ja hirvieläinvahinkokatselmukset sekä villieläimistön ja -kasviston uhanalaisien lajien kansainvälistä kauppaa koskevan yleissopimuksen (SopS 45/1976) edellyttämät lausunnot niin sanottua CITES -todistusta varten. Suomen jäsenyys Euroopan unionissa on lisännyt osaltaan riistanhoitoyhdistysten antamien lausuntojen määrää ja neuvonnan tarvetta.

Riistanhoitoyhdistysten toiminnassa talokotoyöllä on aikaisemmin ollut merkittävä asema. Nykyisin motivaatio on heikkenevässä, ja odotettavissa on, että kehityksen jatkuessa samansuuntaisena yhdistyksen koko toimintaan ja tehtävien suoriutumisedellytyksiin tulee kohdistumaan voimakkaat muutospaineet. Tämän sekä riistanhoitoyhdistysten erilaisen jäsenmäärän ja aktiivisten toimijoiden määrän huomioon ottaen käytännön asioita hoitavan johtokunnan jäsenten määrä tulisi valita joustavasti asianomaisen yhdistyksen tarpeiden mukaan. Sopiva jäsenmäärä voisi vaihdella viidestä kahdeksaan jäseneseen yhdistyksen aktiivisuudesta ja jäsenmäärästä riippuen sen mukaan kuin asianomainen yhdistys päättää.

Riistanhoitoyhdistyksen johtokunnassa on ollut jäsenenä Metsähallituksen edustaja niin sanotun vapaan metsästysoikeuden alueella. Perusteluna tähän on ollut se, että vapaa metsästysoikeus on kohdistunut Metsähallituksen viranomaisena hallitsemiin valtion maihin. Metsähallitus on sittemmin muuttunut viranomaisesta liikelaitokseksi, mikä on osaltaan aiheuttanut sen tehtäväkuvan muuttumisen. Myös riistahallinto on muuttunut. Tarvetta edellä selostettuun järjestelyyn, joka merkitsee poikkeusta yhdistyksen oikeuteen itse valita johtokuntansa, ei enää ole.

2. Ehdotetut muutokset

Lakisääteisten metsästäjäorganisaatioiden toimeenpanevien elinten muutoksilla pyritään siihen, että organisaatioiden yksiköiden toiminta tehostuisi ja olisi entistä tuloksellisempaa. Peruslähtökohtana on pidetty näiden yksiköiden hallitusten toimintaedellytysten parantamista ja vastuun korostamista. Tähän pääsemiseksi hallituksen valinta esitetään jätettäväksi lähes kokonaan yksiköiden omille päättävälle toimielimille. Juuri näille hallitus on toimistaan vastuussa, ja tämän vuoksi kokouksella tulee olla mahdollisuus tarvittaessa myös itse päättää hallituksen kokoonpanosta.

Metsästäjäorganisaatiolla on jatkuvasti yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa. Organisaation tärkeimpiä sidosryhmiä ovat maanomistajat, riistantutkimus sekä ympäristöhallinto. Metsästäjäorganisaation yksiköt järjestävät maanomistajien kanssa vuosittain riistatalouteen liittyviä yhteisiä tiedonvaihto-, koulutus- ja neuvottelutilaisuuksia, vahinkokatselmuksia ja muita tarpeelliseksi tai virkistäviksi koettuja tapahtumia. Riistantutkimuksen kanssa tehdään yhteistyötä riistakantojen tiheyksien selvittämiseksi. Metsästäjäorganisaatio puolestaan saa riistantutkimukselta tuoreinta tietoa esimerkiksi riistakantojen tiheydestä ja siitä, paljonko riistakantaa voidaan tai pitäisi verottaa, jotta riistaeläinten aiheuttamat vahingot eivät kohoaisi sietämättömän suuriksi. Maa- ja metsätalousministeriö pitää yhteyttä ympäristöministeriöön lintu- ja luontodirektiivien sekä muiden säännösten asianmukaisen täytäntöönpanon edellytysten selvittämiseksi.

Metsästäjäorganisaation yksiköiden yhteydenpito eri sidosryhmien kanssa onkin jo muodostunut osaksi niiden tavanomaista toimintaa, eikä metsästäjiä edustavan organisaation edustajien ja sidosryhmien edustajien tapaamisella hallituksen kokouksissa muuttaman kerran vuodessa ole yhteistyön kannalta enää samaa merkitystä kuin metsästyslain säätämisen aikoihin.

Sidosryhmien välisen yhteistyön kannalta ei voida pitää enää asianmukaisena sitä, että kaikilla nykyisillä sidosryhmillä on edustajansa Metsästäjien keskusjärjestön hallituksessa, mutta Metsästäjien keskusjärjestöllä ei ole vastaavaa edustusta sidosryhmien halli-

tuksissa tai niitä vastaavissa elimissä. Merkille pantavaa on myös se, että sidosryhmien edustajat eivät Metsästäjien keskusjärjestön hallituksessa välttämättä toimi keskusjärjestön etujen, vaan ennemminkin omien etujensa mukaisesti. Eri osapuolten väliset yleisluonteiset keskustelut käydään parhaiten Luonnonvarainneuvostossa, joka jo nykyisin käsittelee myös metsästys- ja riista-asioita.

Esityksessä lähdetään siitä, että Metsästäjien keskusjärjestön hallituksessa olisi edelleen maa- ja metsätalousministeriön edustaja. Maa- ja metsätalousministeriö ja Metsästäjien keskusjärjestö kuuluvat kumpikin osana riistahallintoon. Tämän vuoksi maa- ja metsätalousministeriön edustaja Metsästäjien keskusjärjestön hallituksessa voi edistää keskusjärjestön tehtävien hoitamista. Lisäksi Metsästäjien keskusjärjestön hallituksessa voisi olla yksi sidosryhmiä edustava jäsen, joka edustaisi metsästyksen ja riistanhoidon kannalta merkittävää alaa.

3. Esityksen vaikutukset

3.1. Vaikutukset metsästäjäorganisaatioon

Esityksen pääasiallinen tarkoitus on metsästäjäorganisaation keventäminen ja toiminnan tehostaminen. Tavoitteeseen pyritään siten, että Metsästäjien keskusjärjestön hallituksen jäsenen määrää mitoitetaan järjestön tarpeita vastaavaksi, jolloin hallituksen tehtävät voidaan helpommin järjestää nykyistä tehokkaammin tulostavasti periaatteiden mukaisesti.

Esityksessä lähdetään siitä, että Metsästäjien keskusjärjestön hallituksessa olisi riistanhoitopiirien edustajia vain seitsemän, yksi edustaja maa- ja metsätalousministeriöstä sekä yksi jäsen, joka edustaisi riistanhoidon ja metsästyksen kannalta merkittävää alaa. Riistanhoitopiirien edustajat ehdotetaan nimettäväksi kolmelta yhtenäiseltä alueelta. Ehdotettu kolmeen valinta-alueeseen perustuva keskusjärjestön hallituksen valintajärjestelmä vastaa riistanhoitopiirien äänimäärien nykyistä voimasuhdetta keskusjärjestön edustajakokouksessa. Hallituksen jäsenten valintajärjestelmän ehdotettu uudistaminen ei siten aiheuta muutosta riistanhoitopiirien vai-

ten aiheuta muutosta riistanhoitopiirien vaikutusmahdollisuuksien nykytilaan tai järjestön kielelliseen asemaan.

Riistanhoitopiirien hallituksen koko jäisi riistanhoitopiirin kokouksessa päätettäväksi lakiehdotuksessa mainituissa rajoissa eikä maa- ja metsätalousministeriö enää määräisi edustajaansa hallitukseen. Ehdotuksilla pyritään lisäämään tehokkuutta riistanhoitopiirien hallitusten työskentelyyn.

Riistanhoitoyhdistysten organisaatiomuutoksen kohdalla on lähinnä kyse hallintojärjestelmän yhdenmukaistamisesta riistanhoitopiirien järjestelmän kanssa. Metsähallitus ei vastaisuudessa määräisi yhtä jäsentä hallitukseen myöskään Lapin läänin ja eräsiin Oulun läänin kuntiin kuuluvilla valtion omistamilla alueilla. Muualla Suomessa Metsähallitus ei ole aikaisemminkaan ollut edustettuna riistanhoitoyhdistysten hallituksissa.

Esityksellä ei ole vaikutuksia riistanhoitoyhdistysten tai riistanhoitopiirien aluerajoihin eikä niiden nykyisiin tehtäviin.

3.2. Taloudelliset vaikutukset

Esityksellä arvioidaan olevan jossain määrin taloudellisia vaikutuksia Metsästäjien keskusjärjestölle. Käytännössä taloudelliset vaikutukset näkyisivät toiminnan tehostumisesta saatavina säästöinä sekä kokouskustannuksissa säästyvinä varoina. Syntyvät säästöt saattaisivat olla vuosittain noin 0,5—0,7 miljoonan euron luokkaa. Ne mahdollistaisivat keskusjärjestön aikaisempaa joustavamman toiminnan ja päätöksen teon.

3.3. Vaikutukset valtionhallintoon

Esityksellä ei ole vaikutuksia valtiontalouden tai valtionhallintoon muutoinkaan.

4. Asian valmistelu

Hallituksen esitys on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä virkatyönä Metsästäjien keskusjärjestön esityksestä.

Esitysehdotuksesta on pyydetty lausunto ympäristöministeriöltä, Metsästäjien keskusjärjestöltä, riistanhoitopiireiltä, Riista- ja ka-

latalouden tutkimuslaitokselta, Metsähallitukselta, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:ltä, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund (SLC) rf:ltä, Suomen Metsästäjäliitto r.y.:ltä, Suomen Metsästäjä- ja Kalastajaliitto ry:ltä, Saame-

laiskäräjiltä ja kolttien luottamusmieheltä. Lausuntoja saatiin 25 kappaletta. Lausunnoissa esitetyt näkökohdat on mahdollisuuksien mukaan otettu huomioon esitystä valmisteltaessa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

59 §. Keskusjärjestön hallitus ja toiminnanjohtaja. Pykälän 2 momentti sisältää säännökset keskusjärjestön hallituksen jäsenten valinnasta. Momenttiin sisältyvät muutettavat säännökset ehdotetaan siirrettäväksi uuteen 59 a §:ään, minkä vuoksi nykyinen 2 momentti tulisi kumottavaksi.

Pykälän 4 momenttia ehdotetaan tarkistettavaksi hallituksen supistettavaksi ehdotettua jäsenmäärää vastaavaksi eli siten, että hallitus olisi toimivaltainen, kun puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan lisäksi vähintään neljä hallituksen jäsentä ja siis vähintään puolet hallituksen jäsenistä on kokouksessa läsnä.

59 a §. Keskusjärjestön hallituksen valinta. Voimassa olevan lain mukaan keskusjärjestön edustajakokous valitsee kustakin riistanhoitopiiristä yhden jäsenen eli yhteensä 15 jäsentä ja kullekin henkilökohtainen varajäsenen. Lisäksi keskusjärjestö valitsee kolme muuta jäsentä ja näille varajäsenet siten, että kaksi jäsentä edustaa valtakunnallisesti merkityksellisiä metsästysjärjestöjä ja yksi metsästyksen ja riistanhoidon kannalta merkittävää alaa. Maa- ja metsätalousministeriö, ympäristöministeriö, Metsähallitus sekä Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos määräävät lisäksi hallitukseen kukin yhden jäsenen sekä tälle varajäsenen. Hallituksen puheenjohtajan valitsee edustajakokous ja varapuheenjohtajan hallitus keskuudestaan.

Yleisperusteluissa on kuvattu näitä ongelmia, jotka liian suuresta hallituksesta Metsästäjien keskusjärjestölle aiheutuvat. Ongelmien poistamiseksi keskusjärjestön hallitusta olisi pienennettävä ja sen toimintaa tehostettava.

Keskusjärjestön hallituksen jäsenten valintaa varten maa ehdotetaan jaettavaksi kolmeen metsästyksellisesti yhtenäiseen valinta-alueeseen eli Pohjois-Suomen, Itä-Suomen ja Länsi-Suomen valinta-alueisiin. Metsästäjien keskusjärjestön edustajainkokous valitsisi hallitukseen seitsemän jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet asianomaisten riistanhoitopiirien valitsemista ehdokkaista siten, että Pohjois-Suomen ja Itä-Suomen alueilta kummaltakin valittaisiin kaksi jäsentä sekä heille varajäsenet. Länsi-Suomen valinta-alueelta, johon luettaisiin muun muassa Manner-Suomen ruotsinkieliset riistanhoitoalueet, valittaisiin kolme hallituksen jäsentä varajäsenineen. Keskusjärjestön edustajainkokous valitsisi hallitukseen lisäksi yhden sellaisen jäsenen ja tämän varajäsenen, jotka edustaisivat metsästyksen ja riistanhoidon kannalta merkittävää alaa. Maa- ja metsätalousministeriö valitsisi lisäksi yhden hallituksen jäsenen ja tämän varajäsenen.

Ehdotettu kolmeen valinta-alueeseen perustuva keskusjärjestön hallituksen valintajärjestelmä vastaa riistanhoitopiirien äänimäärien nykyistä voimasuhdetta keskusjärjestön edustajakokouksessa. Hallituksen jäsenten valintajärjestelmän ehdotettu uudistaminen ei siten aiheuta muutosta riistanhoitopiirien vaikutusmahdollisuuksien nykytilaan tai järjestön kielelliseen asemaan.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi hallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valinnasta. Valinnan suorittaisi keskusjärjestön edustajakokous riistanhoitopiirien ehdolle panemien hallituksen jäsenten keskuudesta.

62 §. Riistanhoitopiirin hallitus ja riistapäällikkö. Pykälän 2 momentti sisältää sään-

nökset riistanhoitopiirin hallituksesta. Sen voimassa olevien säännösten mukaan hallitukseen kuuluu kymmenen jäsentä, joista yhdeksän valitaan riistanhoitopiirin kokouksessa ja yhden valitsee maa- ja metsätalousministeriö. Piirin kokous valitsee myös hallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Riistanhoitopiirin hallituksen jäsenmäärä on kaikille piireille sama riippumatta piirin alueen laajuudesta ja jäsenyhdistysten määrästä, metsätusasioiden aktiivisesta hoitamisesta tai hoitamatta jättämisestä tai muista käytännön seikoista. Tilannetta ei pidetä kaikkien riistanhoitopiirien osalta käytännön tarpeita vastaavana.

Momentin ehdotetulla muutoksella tilanne korjaantuisi oleellisesti. Riistanhoitopiirit voisivat valita hallituksensa kukin tarpeittensa mukaan. Jäsenmäärä voisi vaihdella vähintään viidestä enintään kahdeksaan jäseneseen. Kullekin jäsenelle tulisi valita myös henkilökohtainen varajäsen. Riistanhoitopiirin kokous valitsisi hallituksen puheenjohtajan hallituksen jäsenten keskuudesta. Hallitus puolestaan valitsisi keskuudestaan varapuheenjohtajan.

Pykälän voimassa olevan 4 momentin mukaan hallituksen kokous on päätösvaltainen, kun puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan lisäksi vähintään viisi muuta jäsentä on läsnä. Toimivaltasäännöstä ehdotetaan tarkistettavaksi 2 momenttiin ehdotetun muutoksen johdosta siten, että hallitus olisi toimivaltainen, jos puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan lisäksi vähintään puolet hallituksen muista jäsenistä on läsnä.

66 §. Riistanhoitoyhdistyksen hallitus ja toiminnanohjaaja. Voimassa olevan pykälän

mukaan riistanhoitoyhdistyksissä on hallituksen sijasta johtokunta. Riistanhoitoyhdistysten organisaatiota ehdotetaan yhtenäistettäväksi riistanhoitopiirin organisaation kanssa siten, että yhdistyksen johtokunta korvataan yhdistyksen hallituksella ja että hallituksen jäsenille valittaisiin henkilökohtaiset varajäsenet. Yhdistyksen hallituksen kokoa ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että hallituksessa tulisi olla vähintään viisi jäsentä. Tätä pidetään tarpeellisenä hallituksen toiminnan turvaamiseksi kaikissa tilanteissa. Maan eri alueilla toimivien riistanhoitoyhdistysten toiminnan yhtenäistämiseksi Lapin lääniin kuuluvilla valtion alueilla ja eräissä Oulun läänin kunnissa toimiviin riistanhoitoyhdistysten hallituksiin ei myöskään Metsähallitus määräisi jäsentä. Muualla Suomessa Metsähallitus ei ole aikaisemminkaan ollut edustettuna riistanhoitoyhdistysten hallituksessa. Pykälään tehtäisiin samalla ehdotetuista muutoksista johtuvat tekniset tarkistukset.

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003.

Ennen lain voimaantuloa voitaisiin kuitenkin ryhtyä sen täytäntöönpanoa varten tarvittaviin toimenpiteisiin. Näitä toimenpiteitä olisivat lähinnä uusien hallitusten valitseminen seuraavaa toimikautta varten sekä uusien ohjesääntöjen laatiminen ja vahvistaminen.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

metsästyslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetun metsästyslain (615/1993) 59 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1268/1993,
muutetaan 59 §:n 4 momentti, 62 §:n 2 ja 4 momentti ja 66 §, sekä
lisätään lakiin uusi 59 a § seuraavasti:

59 §

Keskusjärjestön hallitus ja toiminnanjohtaja

Hallitus on päätösvaltainen, kun puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan lisäksi vähintään neljä muuta hallituksen jäsentä on kokouksessa läsnä.

59 a §

Keskusjärjestön hallituksen jäsenten valinta

Keskusjärjestön hallituksen jäsenten valintaa varten maa jaetaan kolmeen valinta-alueeseen seuraavasti:

1) *Pohjois-Suomen valinta-alue* käsittää Lapin, Kainuun ja Oulun riistanhoitopiirien toimialueet;

2) *Itä-Suomen valinta-alue* käsittää Etelä-Savon, Keski-Suomen, Kymen, Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan riistanhoitopiirien toimialueet; sekä

3) *Länsi-Suomen valinta-alue* käsittää Etelä-Hämeen, Pohjanmaan, Pohjois-Hämeen, Ruotsinkielisen Pohjanmaan, Satakunnan, Uudenmaan ja Varsinais-Suomen riistanhoitopiirien toimialueet.

Keskusjärjestön edustajakokous valitsee hallitukseen seitsemän jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet asianomaisen alueen riistanhoitopiirien ehdottamista henkilöistä siten, että Pohjois-Suomen ja Itä-Suomen valinta-alueilta valitaan kummasta-

kin kaksi jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet sekä Länsi-Suomen valinta-alueelta kolme jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet. Edustajakokous valitsee hallitukseen lisäksi yhden jäsenen ja tälle henkilökohtaisen varajäsenen, joiden tulee edustaa metsästyksen ja riistanhoidon kannalta merkittävää alaa. Hallitukseen kuuluu myös yksi maa- ja metsätalousministeriön määräämä jäsen, jolla on maa- ja metsätalousministeriön määräämä henkilökohtainen varajäsen.

Keskusjärjestön edustajakokous valitsee hallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan niiden hallituksen jäsenten keskuudesta, jotka on valittu riistanhoitopiirien asettamista ehdokkaista.

62 §

Riistanhoitopiirin hallitus ja riistapäällikkö

Riistanhoitopiirin kokous valitsee riistanhoitopiirille hallituksen, jossa on vähintään viisi ja enintään kahdeksan jäsentä sekä hallituksen jäsenille henkilökohtaiset varajäsenet. Riistanhoitopiirin kokous valitsee hallituksen jäsenten keskuudesta hallituksen puheenjohtajan. Hallituksen varapuheenjohtajan valitsee riistanhoitopiirin hallitus keskuudestaan.

Riistanhoitopiirin hallituksen kokous on päätösvaltainen, kun puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan lisäksi vähintään puolet hallituksen jäsenistä on läsnä.

66 §

Riistanhoitoyhdistyksen hallitus ja toiminnanohjaaja

Riistanhoitoyhdistyksen hallituksen tehtävänä on yhdistyksen kokouksen päätösten valmistelu ja täytäntöönpano sekä yhdistyksen käytännön asioiden hoitaminen. Hallitus käyttää yhdistyksen puhevaltaa tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa sekä edustaa muutoinkin yhdistystä.

Riistanhoitoyhdistyksen kokous valitsee hallitukseen vähintään viisi ja enintään kahdeksan jäsentä, sekä jokaiselle jäsenelle henkilökohtaisen varajäsenen. Riistanhoitoyhdistyksen kokous valitsee hallituksen jäsenten keskuudesta hallituksen puheenjohtajan. Hallituksen varapuheenjohtajan valitsee riistanhoitoyhdistyksen hallitus keskuudestaan.

Hallituksen toimikausi on kolme vuotta. Jos hallituksen jäsen tai jäsenen henkilökohtainen varajäsen eroaa tai pysyvästi estyy tehtävänsä hoitamasta, hänen tilalleen valitaan uusi jäsen tai henkilökohtainen varajäsen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Hallitus on päätösvaltainen, kun kokouksessa on puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan lisäksi läsnä vähintään puolet muista hallituksen jäsenistä.

Riistanhoitoyhdistyksellä on toiminnanohjaaja, jonka ottaa ja erottaa riistanhoitoyhdistyksen hallitus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2003.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 16 päivänä toukokuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Maa- ja metsätalousministeri *Raimo Tammilehto*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

Laki

metsästyslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetun metsästyslain (615/1993) 59 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1268/1993,
muutetaan 59 §:n 4 momentti, 62 §:n 2 ja 4 momentit ja 66 § sekä
lisätään lakiin uusi 59 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

59 §

Keskusjärjestön hallitus ja toiminnanjohtaja

Edustajakokous valitsee kustakin riistanhoitopiiristä hallitukseen yhden jäsenen riistanhoitopiirin asettamista ehdokkaista. Lisäksi edustajakokous valitsee hallitukseen enintään kolme muuta jäsentä, joista kaksi edustaa valtakunnallisesti merkityksellisiä metsästysjärjestöjä ja yksi metsästyksen ja riistanhoidon kannalta merkittävää alaa. Kullekin jäsenelle valitaan henkilökohtainen varajäsen. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriö, ympäristöministeriö, metsähallitus sekä riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos määräävät hallitukseen kukin yhden jäsenen ja tämän henkilökohtaisen varamiehen. Hallituksen puheenjohtajan valitsee edustajakokous ja varapuheenjohtajan hallitus keskuudestaan.

(2 mom. kumotaan)

Hallitus on päätösvaltainen, kun puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan lisäksi vähintään kymmenen muuta jäsentä on läsnä.

Hallitus on päätösvaltainen, kun puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan lisäksi vähintään neljä muuta hallituksen jäsentä on kokouksessa läsnä.

59 a §

Keskusjärjestön hallituksen jäsenten valinta

Keskusjärjestön hallituksen jäsenten valintaa varten maa jaetaan kolmeen valinta-alueeseen seuraavasti:

1) Pohjois-Suomen valinta-alue käsittää Lapin, Kainuun ja Oulun riistanhoitopiirien toimialueet;

2) Itä-Suomen valinta-alue käsittää Etelä-Savon, Keski-Suomen, Kymen, Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan riistanhoitopiirien toimialueet; sekä

3) Länsi-Suomen valinta-alue käsittää Etelä-Hämeen, Pohjanmaan, Pohjois-Hämeen, Ruotsinkielisen Pohjanmaan, Satakunnan, Uudenmaan ja Varsinais-Suomen riistanhoitopiirien toimialueet.

Keskusjärjestön edustajakokous valitsee hallitukseen seitsemän jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet asianomaisen alueen riistanhoitopiirien ehdottamista henkilöistä siten, että Pohjois-Suomen ja Itä-Suomen valinta-alueilta valitaan kummastakin kaksi jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet sekä Länsi-Suomen valinta-alueelta kolme jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet. Edustajakokous valitsee hallitukseen lisäksi yhden jäsenen ja tälle henkilökohtaisen varajäsenen, joiden tulee edustaa metsästyksen ja riistanhoidon kannalta merkittävää alaa. Hallitukseen kuuluu myös yksi maa- ja metsätalousministeriön määräämä jäsen, jolla on maa- ja metsätalousministeriön määräämä henkilökohtainen varajäsen.

Keskusjärjestön edustajakokous valitsee hallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan niiden hallituksen jäsenten keskuudesta, jotka on valittu riistanhoitopiirien asettamista ehdokkaista.

62 §

Riistanhoitopiirin hallitus ja riistapäällikkö

Riistanhoitopiirin hallitukseen kuuluu kymmenen jäsentä, joista yhdeksän valitaan riistanhoitopiirin kokouksessa ja yhden määrää maa- ja metsätalousministeriö. Hallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valitsee piirin kokous.

Hallituksen kokous on päätösvaltainen, kun puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan lisäksi vähintään viisi muuta jäsentä on läsnä.

66 §

Riistanhoitoyhdistyksen johtokunta ja toiminnanohjaaja

Riistanhoitoyhdistyksen johtokunnan tehtävänä on yhdistyksen kokouksen päätösten valmistelu ja täytäntöönpano sekä yhdistyksen käytännön asioiden hoitaminen. Johtokunta käyttää yhdistyksen puhevaltaa tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa sekä edustaa muutoinkin yhdistystä.

Riistanhoitoyhdistyksen kokous valitsee johtokunnan, johon kuuluu enintään seitsemän jäsentä. Edellä 8 §:ssä tarkoitetuilla alueilla johtokuntaan kuuluu lisäksi metsähallituksen määräämä jäsen. Johtokunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valitsee riistanhoitoyhdistyksen kokous.

Johtokunnan toimikausi on kolme vuotta. Jos johtokunnan jäsen eroaa tai estyy pysyvästi tehtävänsä hoitamasta, hänen tilalleen valitaan uusi jäsen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Riistanhoitopiirin kokous valitsee riistanhoitopiirille hallituksen, jossa on vähintään viisi ja enintään kahdeksan jäsentä sekä hallituksen jäsenille henkilökohtaiset varajäsenet. Riistanhoitopiirin kokous valitsee hallituksen jäsenten keskuudesta hallituksen puheenjohtajan. Hallituksen varapuheenjohtajan valitsee riistanhoitopiirin hallitus keskuudestaan.

Riistanhoitopiirin hallituksen kokous on päätösvaltainen, kun puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan lisäksi vähintään puolet hallituksen jäsenistä on läsnä.

66 §

Riistanhoitoyhdistyksen hallitus ja toiminnanohjaaja

Riistanhoitoyhdistyksen hallituksen tehtävänä on yhdistyksen kokouksen päätösten valmistelu ja täytäntöönpano sekä yhdistyksen käytännön asioiden hoitaminen. Hallitus käyttää yhdistyksen puhevaltaa tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa sekä edustaa muutoinkin yhdistystä.

Riistanhoitoyhdistyksen kokous valitsee hallitukseen vähintään viisi ja enintään kahdeksan jäsentä, sekä jokaiselle jäsenelle henkilökohtaisen varajäsenen. Riistanhoitoyhdistyksen kokous valitsee hallituksen jäsenten keskuudesta hallituksen puheenjohtajan. Hallituksen varapuheenjohtajan valitsee riistanhoitoyhdistyksen hallitus keskuudestaan.

Hallituksen toimikausi on kolme vuotta. Jos hallituksen jäsen tai jäsenen henkilökohtainen varajäsen eroaa tai pysyvästi estyy tehtävänsä hoitamasta, hänen tilalleen valitaan uusi jäsen tai henkilökohtainen varajäsen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Johtokunta on päätösvaltainen, kun kokouksen puheenjohtajan lisäksi vähintään puolet muista jäsenistä on läsnä.

Riistanhoitoyhdistyksellä on toiminnanohjaaja, jonka ottaa ja erottaa johtokunta.

Hallitus on päätösvaltainen, kun kokouksessa on puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan lisäksi läsnä vähintään puolet muista hallituksen jäsenistä.

Riistanhoitoyhdistyksellä on toiminnanohjaaja, jonka ottaa ja erottaa riistanhoitoyhdistyksen hallitus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2003.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.
